

«(افادات ادبی)»

س - آیا ترکیب مسجعی که امروز بنام بحر طویل معروف است و در حقیقت نثری است شبیه بنظم یا نظم یا نظم است شبیه بنثر همان بحر طویلی است که اصطلاحاً یکی از بحور معروفه علم عروض است یا با آن بحر تفاوتی دارد؟

ج - این بحر طویل با بحر طویل اصطلاحی فرق دارد و در اصطلاح عروضیان این نحو شعر را رمل مخبون خوانند و گوید رمل مخبون بر دو قسم است
۱ - مثنی ۲ - شانزده رکنی برای قسم اول مثال زده اند باین شعر :

شکرت را شده گرچه سپه مور مرتب مکسی نیز نخواهم که کند سایه بر آزلب
لاادری

و برای قسم دوم این شعر را از گفته عصمت الله بخاری مثال آورده اند :

رنك رخسار و در گوش و خط و خد و قد و عارض و خال لب ای سرو پر روی سمن بر
شفق و کوب و شام و سحر و طوبی و گلزار بهشت است و هلال و ظرف و چشمه کوثر
(فعلاتن شانزده بار)

و اما بحر طویل اصطلاحی با چهار فعولن مفاعیلین تمام شود و این بحر مخصوص اشعار عربی است و در فارسی شعری روان و سلیس که بی تکلف باین بحر گفته شده باشد کم است زیرا که در مذاق شیرین فارسی زبانان این بحر چندان مطبوع نیست مثال

دلارام ما را گر بوعده وفا بودی طریقی گزیدی کاخر تسلی بما بودی

ا - د

س - حورالعین بکسر عین صحیح است یا بفتح عین و اگر بکسر است چه

آن چیست در صورتیکه عین بفتح عین مورد استعمال است؟
ع - ی

ج - حور بضم حاء جمع حوراء بفتح حاء است و حوراء زن سفیدپوستی را گویند که مشکین موی و سیه چشم باشد و درسیاهی مو و مواد حدقه بالاتر مرتبه را حائر باشد و بقول شاعر سیه چشم و مشکینه مو سیمتن - تو گوئی که روغن زمویش چکد و همچنین سفیدی و شفافی حدقه او در نهایت درجه رسیده باشد و عبناء بمعنی زن فراخ چشم و عین بکسر اول جمع آنست پس حورالعین تر کیست که معنای آن زنان درشت چشم سیه چشم مشکین موست و استعمال آن بی الف و لام (حور عین) افصح است

ا - د

س - در این مصراع حوالی را چگونه باید خواند بفتح لام یا بکسر آن و در صورت دوم دلیل آن چیست ؟

م - د

حوالیه من کل فج عمیق

ج - حوالی بفتح لام است و یاء آن مبدل از الف مقصوره است و چون مضاف بضمیر گردد بجای الف یاء تلفظ شود مانند الف علی و الی و لبی چون علیه و الیه و لیک و در عبارت دعائیز بارعایت سجع وارد بفتح است اللهم حوالینا لاعلینا یعنی خدایا باران را بر ما مریز و بر اطراف ما بریز و اینکه امروز حوالی بکسر لام استعمال میشود مطابق تلفظ فارسی است و در فارسی صحیح و در عربی غلط است

ا - د

س - آیا کلمه برنا (بمعنی جوان) بفتح باء صحیح است یا بضم آن ؟

م - د

ج - فرهنگ نویسان برنارا بفتح باء ضبط کرده اند ولی در محاورات

ا - د

امروزه استعمال آن بضم و غلط معروفست